

جایگاه صرافی ها در قوانین و مقررات بین المللی

با توجه به اینکه یکی از مراکز ارائه دهنده خدمات پولی (MSBS) به مشتریان در اکثریت قریب به اتفاق کشورهای جهان، صرافی ها می باشند لذا در این مستند در ابتدا مفهوم MSBS و زیرمجموعه های آن در قوانین و مقررات بین المللی آورده شده است. سپس با ذکر قوانین مربوطه در دولت های آمریکا و کانادا درخصوص انواع خدماتی که صرافی ها می توانند انجام دهند، به تعبیر به کار رفته شده در FATF اشاره خواهد شد.

کانادا:

تمامی ارائه دهندگان خدمات پولی در کانادا می بایست در مرکز معاملات مالی و تحلیل گزارشات کانادا به ثبت برسند.

تجارت خدمات پولی (MSB) عبارت است از هر فرد یا شرکتی که در هر یک از زمینه های زیر فعالیت کند:

- دلان ارز و صرافی ،
- نقل و انتقال پول به هر وسیله ای یا از طریق هر فرد یا شرکتی و یا از طریق شبکه نقل و انتقال الکترونیک،
- صدور و بازخرید حواله های پولی، چک های مسافرتی و یا دیگر ابزارهای مالی. این امر نقد کردن چک که برای اشخاص یا شرکت های خاصی تنظیم شده است را در بر نمی گیرد. به عبارت دیگر، نقد کردن چک که برای شخص یا نهاد خاصی تنظیم شده شامل این مورد نمی گردد.

تجارت خدمات پولی (MSB) شامل سیستم نقل و انتقال پول مانند حواله نیز می شود.

شبکه انتظاماتی جرائم مالی (FinCEN) وزارت دارائی آمریکا

ممکن است کسب و کار شما یک نوع از خدمات پولی (MSB) باشد در صورتی که:

تجارت خدمات پولی که یک یا بیش از یک مورد از خدمات ذیل را ازایه دهد:

- حواله پستی
- چک مسافرتی
- نقد کردن چک
- صرافی
- سپرده گذاری

تجارت خدمات

- فعالیت تجاری مذکور با یک شخص واحد (در یک نوع فعالیت) در طول یک روز بیش از یک هزار دلار باشد ..

-یا-

تجارت خدمات

- خدمات حواله را با هر مبلغی انجام دهد .

ثبت کردن معاملات ارزی (ثبت وقایع):

تمامی موسسات خدمات مالی باید معاملات ارزی خود را که بیش از مبلغ ده هزار دلار می باشد، چه دریافت و چه ارسال، ثبت نمایند. این معاملات در تمامی صورتهایی که توسط موسسات خدمات مالی، از طریق موسسات خدمات مالی ها یا به موسسات خدمات مالی در هر روزی از طرف معامله گر می باشند، باید فایل گردند. بنابراین ثبت وقایع زمانی که تمامی شرایط ذیل وجود داشته باشند الزامی است:

- ارزی،
- بیش از ۱۰۰۰۰ دلار (چه دریافت و چه ارسال)
- توسط معامله گر یا از طرف معامله گر
- در صورت انجام معامله در همان روز

ادغام:

تا بدانجا که به ثبت وقایع مربوط می شود، زمانی که چندین معامله در یک روز توسط معامله گر یا از طرف وی صورت می گیرد، آن معاملات به عنوان یک معامله تلقی می شوند. به بیان دیگر موسسه خدمات مالی در صورتی که مطلع باشد که مجموع معاملات مشتری چه ارسال و چه دریافت طی یک روز بیش از ده هزار دلار می باشد، ملزم به فایل کردن ثبت آن می باشد.

معاملاتی که در آن نقدینگی خارج یا داخل می شود:

باید کلیه معاملات نقدی که داخل حساب می شوند، به همان عنوان با یکدیگر جمع شوند. همچنین کلیه معاملات نقدی که از حساب خارج می شوند، به همان عنوان باید با یکدیگر جمع شوند. این بدان منظور است که اطمینان حاصل گردد مجموع معاملات نقدی خروجی یا ورودی طی یک روز از حد ۱۰۰۰۰ دلار بیشتر نشود.

فایل کردن اسناد ثبت وقایع:

ثبت وقایع فایل ۴۷۸۹ اداره مالیات آمریکا (IRS) میباید که طی عنوان گزارشات مالیات ارزی ارائه می گردد و در سایت www.msb.gov موجود می باشد یا می توان از طریق تلفن آن را سفارش داد.

مقررات انتقال وجه برای فرستندگان حواله:

موسسه خدمات مالی که فرستادن حواله سه هزار دلار یا بیشتر را قبول می کند موظف است که فرستنده را شناسایی کند و سوابق حواله را بدون توجه به روش پرداخت ایجاد و نگهداری کند. و این بدین معنی است که « سفر کند » به علاوه بعضی از اطلاعات باید موسسات خدمات مالی باید بعضی از اطلاعات را به موسسات خدمات مالی دیگری که انتقال وجه را انجام می دهد ارائه بدهد.

برای گیرندگان حواله:

موسسات خدمات مالی که پرداخت حواله سه هزار دلار یا بیشتر را قبول می کند موظف هستند که که گیرنده را شناسایی کنند و سوابق حواله را بدون توجه به روش پرداخت ایجاد و نگهداری کند.

الزامات جهت تشکیل سابقه انتقال وجه، انتقال دهنده وجه را ملزم می کند که:

- مدرک شناسایی مشتری را تصدیق کند
- اطلاعات مشتری را ثبت کند
- اطلاعات مربوط به معامله را ثبت کند
- به موسسات خدمات مالی گیرنده اطلاعات بفرستد
- سوابق را به مدت پنج سال از زمان انجام معامله نگهداری کند .

سوابق صرافی

تمامی صرافی ها باید برای تمامی تبادلات ارزی بیش از هزار دلار تشکیل پرونده بدهند و آن سوابق را نگهدارند. تبادل ارز می تواند داخلی یا خارجی و یا ترکیبی از هر دو باشد. بنابراین در شرایط ذیل تشکیل پرونده صرافی الزامی است:

- دریافت ارز بیش از هزار دلار
- ارسال ارز بیش از هزار دلار

نگهداری بایگانی

مثال: مشتری قصد تبادل ارز به مبلغ ۳۰۰۰ دلار کانادایی را به دلار آمریکایی دارد یا مشتری قصد تبادل بیست دلاری هایش به مبلغ ۱۵۰۰ دلار را با صد دلاری به همان مبلغ دارد. در هر یک از موارد فوق معامله باید ثبت و بایگانی شود.

الزامات بایگانی تبادلات ارزی شامل موارد ذیل می باشد

صرافی باید:

- مدارک شناسایی و اطلاعات در خصوص وی را ثبت کند،
- اطلاعات مربوط به معامله را ثبت کند،
- سابقه را برای مدت پنج سال از زمان تشکیل معامله حفظ کند.

گزارشاتی که میتواند منجر به شناسائی معاملات مشکوک توسط موسسات خدمات مالی شود فهرست گزارشات ذیل می تواند جهت جستجو در خصوص فعالیت های پولشویی مورد استفاده قرار گیرد.

گزارشاتی که میتواند منجر به شناسائی معاملات مشکوک توسط موسسات خدمات مالی شود:

۱. گزارشات گردش نقدینگی مربوط به معاملات کلان

بسیاری از موسسات خدمات مالی یا سیستمی دارند که گزارشات گردش پول را ارائه می دهند یا آن سیستم را خودشان تهیه می کنند. این گزارشات غالباً در خصوص معاملاتی است که بیش از سقف معینی باشند. برای مثال بسیاری از صرافی ها الزاماتی برای تعیین هویت برای معاملات کمتر از سقف سه هزار دلار دارا می باشند. این نوع گزارشات می تواند مشتریانی را شناسایی کنند که جهت فرار از مقررات گزارش دادن و حسابرسی قانون فعالیت های محرمانه بانکی معاملات صوری می کنند و یا مشغول فعالیت های غیر طبیعی دیگر می باشند.

۲. گزارشات سوء استفاده از چک از طریق دو حساب جاری

صادر کنندگان چک های مسافرتی و حواله های پستی و شرکت های انتقال وجه معمولاً دارای سیستمی می باشند که گزارشات سوء استفاده از چک از طریق گشایش دو حساب جاری را ارایه می دهد یا آن را خودشان تهیه می کنند. این سوء استفاده با در نظر گرفتن زمانی که برای نقد کردن چک از طریق بانک صورت می گیرد انجام می شود. منظور زمانی است که بانکی که در آن پول به حساب گذاشته شده بتواند آن را وصول کند. گزارشاتی که اشاره به این فعل دارند ممکن است افعال غیرمعمول دیگری که مرتبط با پولشویی می باشند را نیز نمایان سازند.

گزارشات حواله جات

شرکت های حواله پستی دارای سیستمی می باشند که گزارشات روزانه معاملات یا گزارشات دیگری که گروه بندی های مختلف حواله جات پردازش شده در سیستم را مشخص می کند، تولید می نماید یا آن را خودشان تهیه می کنند. (برای مثال می توان از گزارشات Corridor نام برد که تمامی انتقالات را از کشور الف به کشور ب در زمان مشخصی نشان می دهد)

گزارشات انتقال وجه

این گزارشات می توانند به تشخیص رویه هایی که بطور نامعمول ایجاد گشته و احتمال می رود برای پولشویی باشد کمک کند. بسته به نوع گزارش و تعدد آن این گزارشات می توانند به تشخیص رفتارهای نامعمول مشتریان کمک کنند. چنین گزارشاتی درعین حال می توانند به تشخیص رفتارهای نامعقول تجارخانه ها که به عنوان عاملین شرکت های انتقال وجه عمل می کنند کمک کند.

ابزار « ثبت وقایع » ۳۰۰۰ دلاری

اسناد تجاری به مبلغ بین سه هزار و ده هزار دلار که بطور اخص توسط مقررات BSA الزامی گشته است می تواند به موسسات خدمات مالی کمک کند تا طرحهای احتمالی معاملات صوری ارز را تشخیص بدهند. اطلاعات ثبت شده می توانند برای مثال، به شناسایی مشتریانی که ممکن است به معاملات صوری جهت الزامات فرار از گزارشات و حسابرسی قانون فعالیتهای محرمانه بانکی دست بزنند، کمک کند.

مدارک ابراء / رسید

صادر کنندگان حواله های پستی و چک های مسافرتی سیستم هایی دارند که سوابق روزانه مواردی که جهت پرداخت به حساب بانکی صادر کننده صادر گشته است را تولید می نماید یا خودشان آنها را تهیه می نمایند. بسیاری از صادر کنندگان برنامه هایی را طراحی کرده اند تا بتوانند رویه های نامعمول اسناد و ابراء را نشان دهند. چنین گزارشاتی می توانند کمک بسیاری به شناسایی مواردی که برای استفاده نامشروع به کار گرفته شده بودند بکند.

سوابق انتقال وجه ۳۰۰۰ دلاری

این سوابق که طبق مقررات فعالیتهای محرمانه بانکی الزامی می باشد می تواند به صرافی ها جهت شناسایی روش های احتمالی معاملات صوری کمک کند. سوابق انتقال وجه ۳۰۰۰ دلار یا بیشتر بدون توجه به روش پرداخت می تواند به شناسایی مشتریانی که جهت فرار از مقررات گزارش دهی و حسابرسی به معاملات صوری دست می زنند کمک کند.

گزارشات فعالیتهای مشتری

بعضی از موسسات خدمات مالی از برنامه های تشویقی جهت تشویق مشتری به استفاده دوباره ارائه میدهند. گزارشات جهت بررسی عکس العمل مشتریان یا فعالیتهای عمومی آنها میتواند جهت شناسایی معاملات غیر معمول یا رویه های مختلف معاملات کمک فراوانی بنماید.

خلاصه ملزومات BSA مورد ارائه دهندگان خدمات پولی

ارائه دهندگان خدمات پولی بخصوصی باید نام خود را ثبت نموده و در صورت داشتن عامل لیستی از آنها تهیه نمایند.

➤ در صورتی که یک موسسه ارائه دهنده خدمات پولی متوجه شود، شک نماید یا دلیلی برای شک کردن داشته باشد که یک معامله یا فعالیت مشکوک بوده و در رابطه با منابع مالی به مبلغ ۲۰۰۰ دلار یا بیشتر به تنهایی یا سرجمع باشد (۵۰۰۰ دلار یا بیشتر در صورتی که توسط صادرکننده و از طریق بررسی مدارک تعیین صلاحیت کشف شود)، باید فعالیت را به عنوان یک SAR فایل نماید .

➤ برنامه تطابقی ضدپولشویی (AML)- کلیه موسسات ارائه دهنده خدمات پولی باید نسبت به تهیه و اجرای یک برنامه تطابقی AML اقدام نمایند. در صورتی که یک موسسه ارائه دهنده خدمات پولی معاملهای به مبلغ بیش از ۱۰۰۰۰ دلار با یک مشتری چه بصورت دریافت و چه به شکل پرداخت در یک روز انجام دهد، باید آن را به عنوان یک CTR فایل نماید.

- در صورتی که یک موسسه ارائه دهنده خدمات پولی، حواله یا چک مسافرتی به مبلغ بین ۳۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰ دلار به یک مشتری در طول یک روز در برابر دریافت پول نقد بدهد، باید این معامله را ثبت نماید.
- در صورتی که یک موسسه ارائه دهنده خدمات پولی انتقال پول به مبلغ ۳۰۰۰ دلار یا بیشتر برای یک مشتری در طول یک روز انجام دهد، بدون توجه به نحوه پرداخت خدمات باید این معامله را ثبت نماید.
- در صورتی که یک موسسه ارائه دهنده خدمات پولی مبادله ارزی به مبلغ بیش از ۱۰۰۰ دلار برای یک مشتری در طول یک روز انجام دهد، باید این معامله را ثبت نماید.

FATF

با توجه به اینکه مرجع تمامی قوانین و مقررات مربوط به MSB ها، سایت FATF می باشد لذا توصیه های مربوطه در خصوص ارائه دهندگان خدمات پولی ذیلاً آورده شده است (شماره توصیه ها بر اساس گزارش ژوئن سال ۲۰۱۰ نهاد مزبور با عنوان Money Laundering through Money Remittance and Currency Exchange Providers اخذ شده و جهت تطبیق با همان شماره ها ذکر گردیده است):

❖ در بسیاری از کشورها صرافیها و انتقال دهندگان پول به عنوان بانک تعریف نمی گردند. در حالیکه در بعضی از کشورها مثل آمریکا و انگلستان آنها را جزء ارائه دهندگان خدمات مالی تعریف می کنند. صرافیها و انتقال دهندگان پول در بسیاری از کشورها به طور واضح تعریف نشده اند. در توصیه شماره ۴۰ FATF و همچنین در سومین دستورالعمل پولشویی اتحادیه اروپا، آندسته از بنگاههای مالی که خدمات معاملات ارزی و انتقال پول ارایه می دهند زیر مجموعه موسسات مالی می باشند. واژه موسسات مالی غیر بانکی که برای اشاره به خدمات تبادل ارز و انتقال وجه استفاده می شود ممکن است به طور اشتباه به دلانان اوراق بهادار و کازینوها نیز اطلاق گردد. FATF تفاوتی را بین موسسات مالی از یکسو و شغلها و حرفه های مشمول غیر مالی (DNFBP) از طرف دیگر قائل شده است. دسته اول شامل کلیه فعالیتهایی می باشد که توسط ارایه دهندگان خدمات معاملات ارزی و انتقال دهندگان پول ارایه می گردد.

❖ به طور نمونه، خدمات معاملات ارزی و انتقال پول شامل سه نوع فعالیت می گردند:

- دلانان ارز و صرافیها
- انتقال دهندگان پول
- صادر کنندگان، فروشندگان و باز خرید ابزارهای پولی از قبیل حوالهها و چکهای مسافرتی.

❖ دسته Money Remittance جداگانه بوده و طیف وسیعی از سازمانهای بزرگ مانند وسترن یونیون تا آنچه را که اغلب "سیستم های انتقال وجه غیر رسمی" می نامند را شامل میشود. این دسته معمولاً خارج از سیستم مالی

دارای مقررات عمل کرده و عمیقاً دارای پیشینه تاریخی، فرهنگی و اقتصادی است. یکی از این سیستم های غیررسمی "حواله" می باشد.

❖ با توجه به اینکه تحقیق در خصوص این موضوع از قبل توسط دیگر سازمان های بین المللی FATF انجام شده است. این تحقیق در نظر ندارد، اطلاعات از قبل موجود را کپی برداری کند. به این دلیل تصمیم گرفته شد که بخش های مربوط به آنالیز و سواستفاده از شیوه های جدید پرداخت از آن مستثنی گردد. روندها و شیوه ای پولشویی و تامین مالی تروریسم از طریق سیستم انتقال جایگزین و خارج از سیستم بانکی عمیقاً مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است زیرا سواستفاده بالقوه از سیستم های این چنینی برای تامین مالی تروریسم قبلاً در گزارش تیپولوژی تامین مالی تروریسم در سال ۲۰۰۸ پوشش داده شده است.

❖ این گزارش تحقیقاتی بر موسسات مالی غیربانکی که حداقل هریک از خدمات زیر را ارائه دهند تمرکز دارد: (۱) نقل و انتقال پول، (۲) دلالی ارز، (۳) و صدور، نقد کردن یا باز خرید چک ها / حواله های پولی و کارتهای با ارزش افزوده

❖ در برخی کشورها فراهم کنندگان MR سیستم های خوبی را توسعه داده اند که شامل ادارات پست، صرافی ها، بانک ها، آژانس های مسافرتی، هتل ها و سایر کمپانی ها می شود و بسته به کشور مزبور متفاوت است. در اینجا برخی از کشورهای مهم نام برده می شوند:

- فرانسه: ادارات پست
- آلمان: ادارات پست، صرافی ها و بانکها
- ایتالیا: صرافی ها، آژانس های مسافرتی، هتل ها
- اسپانیا: ادارات پست
- انگلستان: ادارات پست، آژانس های مسافرتی
- آمریکا: صرافی ها، بانک ها، آژانس های مسافرتی و بانکها

❖ در کشورهای آرژانتین، شیلی، قبرس، فرانسه، یونان، مالتا و هلند، صربستان و اسپانیا، بانک ها ارائه دهنده خدمات انتقال پول می باشند.

❖ در کشورهای آلبانی، ارمنستان، دانمارک، گرجستان، هنگ گنگ، چین، ایتالیا، لتونی، چین، لهستان، ترکیه و اکراین، دفاتر پست و بانک ها اختیارات لازم برای انجام خدمات نقل و انتقال پول را به عنوان یک فعالیت فرعی دارا می باشند.

❖ در کشورهای آرژانتین، شیلی، مالتا، هلند و رومانی، صرافی ها، در کشورهای قبرس و رومانی، آژانس های مسافرتی ها و در کشور رومانی هتل ها نیز خدمات انتقال پولی را ارائه می دهند اگرچه انتقال پول فعالیت اصلی آنها به شمار نمی آید.

❖ در برخی کشورها فراهم کنندگان MR سیستم های خوبی را توسعه داده اند که شامل ادارات پست، صرافی ها، بانک ها، آژانس های مسافرتی، هتل ها و سایر کمپانی ها می شود و بسته به کشور مزبور متفاوت است. در اینجا برخی از کشورهای مهم نام برده می شوند:

- فرانسه: ادارات پست
- آلمان: ادارات پست، صرافی ها و بانکها
- ایتالیا: صرافی ها، آژانس های مسافرتی، هتل ها
- اسپانیا: ادارات پست
- انگلستان: ادارات پست، آژانس های مسافرتی
- آمریکا: صرافی ها، بانک ها، آژانس های مسافرتی و بانکها

نتیجه گیری:

با توجه به قوانین و مقررات کشورهای کانادا و آمریکا و همچنین گزارش ژوئن سال ۲۰۱۰ گروه کاری اقدام مالی در خصوص MR می توان موارد ذیل را بیان نمود:

۱. صرافی ها در کشورهای هدف جزء ارائه دهندگان خدمات پولی می باشند.
۲. خدمات مربوط به تبدیل ارز با استفاده از پول نقد و همچنین حواله و سایر روشهای انتقال ارز در صرافی ها نیز به انجام می رسد.
۳. صرافی ها ملزم به رعایت دقیق دستورالعمل های شناسایی دقیق مشتری چه در خصوص تبدیل ارز و چه در خصوص حواله می باشند.
۴. تعیین آدرس مبدا (حواله دهنده) و مقصد (حواله گیرنده) و شناسایی آدرس آنها از جمله مواردی است که صرافی ها در ارائه خدمات حواله ملزم به رعایت می باشند.
۵. با توجه به اینکه صرافی ها ملزم به ارائه گزارش معاملات مشکوک بوده و رعایت دستورالعمل های مربوط به شناسایی دقیق مشتری در تبدیل ارز بصورت نقد و همچنین شناسایی آدرس حواله دهنده و گیرنده در انتقال پول، برای ایشان اجباری است لذا جهت کنترل عملکرد درحوزه مبارزه با پولشویی بهتر است هر دو خدمت تبدیل ارز و حوالجات در هریک از صرافی ها وجود داشته باشد و یا به عبارتی مجوز صادره برای صرافی ها یک نوع باشد. نکته قابل توجه این است که تجمیع خدمات از نقطه نظر بررسی و

گروه همکاریهای بین الملل مرکز اطلاعات مالی ایران

کنترل بانک های اطلاعاتی و گزارشات واصله درجهت مبارزه با پولشویی، کاربرد به مراتب بهتر و دقیق تری نسبت به گزارشات جداگانه دارد.